

НАРОДЕН ТЕАТЪР "ИВАН ВАЗОВ"

=====

Стенографски протокол

ХУДОЖЕСТВЕН И ДИРЕКЦИОНЕН

СЪВЕТ

С о ф и я ,

7 декември 1982

=====

С Ъ Д Ъ Р Ж А Н И Е

	стр.
I. ПРИСЪСТВУВАЩИ	3
II. ОТКРИВАНЕ И ДНЕВЕН РЕД	
ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ	4
III. ПЪРВА ТОЧКА ОТ ДНЕВНИЯ РЕД	
Николай Люцканов	5
IV. ИЗКАЗВАНИЯ	
Татяна Масалитинова	8
Банчо Банов	9
Антония Каракостова	10
V. РЕШЕНИЕ	12
VI. РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА РОЛИТЕ	
Николай Люцканов	12
VII. ИЗКАЗВАНИЯ	
Кирил Кавадарков	15
Велко Кънев	15
Иванка Димитрова	15
Стефан Данаилов	15
Славка Славова	16
VIII. РЕШЕНИЕ	16
IX. ВТОРА ТОЧКА ОТ ДНЕВНИЯ РЕД	
Дико Фучеджиев	16
Кирил Неделчев	17
Дико Фучеджиев	17
проф. Филип Филипов	18
Крум Табаков	19
Дико Фучеджиев	19
Стефан Данаилов	20
Славка Славова	22
Стефан Данаилов	22
проф. Филипов	23
Александър Панков	23
Илия Драгнев	24
Дико Фучеджиев	24

С Ъ Д Ъ Р Ж А Н И Е :

X.	ТРЕТА ТОЧКА ОТ ДНЕВНИЯ РЕД	
	Дико Фучеджиев	24
XI.	РЕШЕНИЕ	26
XII.	ЗАКРИВАНЕ	
	Дико Фучеджиев	26

П Р И С Ъ С Т В У В А Щ И

ПРЕДСЕДАТЕЛ: ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ

ЧЛЕНОВЕ:

Банчо Банов	Антония Каракостова
Стефан Данаилов	Николай Люцканов
Енчо Халачев	проф. Филип Филипов
Славка Славова	Татяна Масалитинова
Емил Стефанов	Рачко Ябанджиев
Николина Лекова	Иванка Димитрова
Велко Кънев	Кирил Кавадарков
Ванча Дойчева	Сава Хашъмов
Крум Табаков	Кирил Неделчев
Николай Милев	Александър Григоров
Илия Драгнев	Александър Панков
Пелин Пелинов	Александра Маринова

О Т С Ъ С Т В У В А Щ И

Асен Шопов	Георги Черкелов
Крикор Азарян	Юлиан Вучков
Гочо Гочев	Владимир Каракашев
Георги Саев	Димитър Канушев
Л. Тенев	Любомир Кабакчиев

НАРОДЕН ТЕАТЪР "ИВАН ВАЗОВ"

=====

Стенографски протокол

ХУДОЖЕСТВЕН И ДИРЕКЦИОНЕН
СЪВЕТ

Състоял се на 7.12.1982

-0-

НАЧАЛО: 17.00 часа

О Т К Р И В А Н Е

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ: ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ

Другари,

Откривам съвместното заседание на Художественния и Дирекционния съвет при следния

Д Н Е В Е Н Р Е Д :

1. Обсъждане и разпределение на "Лизистрата" - докладва Николай Люцканов.
2. По програмата на театъра.
3. Разни.

Има ли други предложения към дневния ред? Няма. Приема се

ПО ПЪРВА ТОЧКА ОТ ДНЕВНИЯ РЕД

Има думата др. Николай Люцканов.

НИКОЛАЙ ЛЮЦКАНОВ:

Другари,

В хода на режисьорската подготовка съм набелязал 39 въпроса, на които трябва да отговоря. Те започват от идейната същност на едно произведение и стигат до златната рамка на архитектурата на театъра.

Искам да съобщя само няколко отправни точки:

– да се възстановя древногръцкият театър такъв, какъвто е бил някога, нито е необходимо, нито е интересно. Всички, които са били по това време тук, си спомнят постановките на гръцкия режисьор, които бяха изключително интересни, сложно изградени, но те, според мен, не се докосваха до сърцето на съвременния човек. Това до голяма степен доказва и разкрива самата съдба на Аристофановите произведения. Той е починал в 386 година преди нашата ера и близо две хиляди години неговите произведения нямат никаква съдба, те просто са забравени. И когато ги открива венецианецът Мануций оттогава те също нямат почти никаква история, с изключение последните две – три десетилетия, когато редица автори, преди всичко на Запад и в Съветския съюз, правят адаптации, драматизации, приспособяват драматургията, за да докоснат нашето съвремие и да имат звучение. Ако се чете в оригинал Аристофан той е толкова свързан с тогавашните проблеми, толкова имена, толкова пазари, толкова съдби, толкова герои, толкова събития, че две трети от тях за нас са непонятни и без адаптиране и преработване е невъзможно.

Тук следва вторият въпрос: преработване, но какво?

Аристофановите пиеси са толкова съвременни тогава, че почти злободневни. Текстът е или против Пелопонеската война, или против софистите, или против цените на пазара, или против

всички военачалници и т. н., че да ги пренесеш направо е невъзможно. Адаптацията трябва да има точен адрес и точен смисъл. Заедно с това древногръцкият театър е изключително зрелищен, за който са замъглени спомените и ако се върнем в Италия Ще видим, че и "Комедия де ларте" и Брехт са все оттам, с всичките барабани на древните гърци, с всичките откровения, с целия стремеж за тотално въздействие върху зрителната зала, така че да се възстанови остротата, злободневността, зрелищността и пищността, тоталното въздействие върху зрителната зала е вторият смисъл и цел. Такава цел си поставям скромно според силите си и аз.

Третият момент, който искам да отбележа, е следният: Аристофан е плебейски автор. При него няма високи материи, дори съм си позволил да парефразирам един спор от жаби между Есхил и Еврипид, да го направя в комедиен план – това е цялото четвърто действие на комедията. Той спори, той осъжда високата трагическа поезия с нейната надутост и непонятност. Той изцяло е устремен към народа, към всекидневието, той е плебей изцяло.

В този смисъл ми се иска, ако се приеме за работа предложения материал, да се помъча да изградя преди всичко с актьорите, не с режисьорски приумици, един плебейски народен спектакъл, в който да има заедно със злободневността, с остротата на мислите и много зрелищност, много народно усещане за живота. Като казвам, че дори съм се мъчил да си отговоря на въпроса, който засяга сценографията, как да стане така, че хем да е плебейско, но и да се върже със златните рамки и човечета по фронтона на театъра. Не се връзват нещата. Това е напълно злободневно. Как да стане така, че костюмите да не бъдат журнални, а да бъдат като че ли хората са излезли от кухнята, от ковачницата, да не бъдат никакви възстановени гърци, наметнати, направени, защото и тези гърци са имали разстройство и запек, ако трябва да бъде вулгарен, заедно с голе-

мите проблеми, които са решавали. Това е четвъртият проблем, който исках да поставя пред Художествения съвет.

И не на последно място, а на първо, може би, това, че аз съзнавам в какъв капан влизам сам. В тази постановка трябва да участвуват близо четиридесет – петдесет души. С малки изключения тук няма роли, които да са солови партии изцяло, няма роли които да са за гастрол. Това е колективен образ на театъра. Непрекъснато има хорове, непрекъснато участващите се регрупират в хор на мъдреци, жени хор, непрекъснато след това трябва да дешифрират редица моменти от своето психическо и жизнено присъствие. А актьорите трябва да внушат едновременно възраст, но тъй като два часа те трябва да тичат неимоверно много по сцената, не бива и да бъдат на истинска възраст. Заедно с всичко в постановката трябва да има и много секс, защото в крайна сметка сюжетната завръзка се заключава в следното: жените отказват да спят с мъжете си и ги заставят да сключат мир. Утопични средства на един гениален човек и затова е гениален в похвата си, в невероятната си фантазия и наивен в утопичните си средства, които предлага за социално преобразуване на живота.

Заедно с плебейството и универсалността на актьорското присъствие актьорите трябва да тичат, да играят, пантомими да разиграват, да се бият, да пеят хорови партии и т. н. и да създадат един колективен образ на постановката, те трябва да се проникнат от мисълта, че не бива да се играе както в Сатиричния театър – да се играе смешно, а трябва с всички сили сериозно да разрешат проблемите, защото тогава ще бъде смешно, когато се изпълни този постулат на марксистическата естетика, че смешното е несъответствие между форма и съдържание.

Накратко това е, което искам да предложа на Художествения съвет. От предварителни разговори разбирам, че на едни се харес-

предложения материал, на други не, на трети се струва, че има възможност да се изгради интересно представление. Смя да твърдя, че материалът дава много сериозна, сложна, богата, разнообразна възможност за изграждането на такава постановка, каквато се заех да обрисувам принципно, а не в детайли и във визуалните му решения. Както се пише там "парот" или "барабаса" или пък "танцуват" – това е въпрос на гротеска, въпрос на изграждане на танц-пантомима, в който петнадесет мъже ще се заканват на жените в един смешен вид. И всичко това след като се изгради и бъде озвучено, облечено и пластически оформено, то не може да бъде не интересно, заедно с онези сериозни, остри идейни моменти, които са заложи в самата драматургия.

Струва ми се още, че залог за осъществяването на една такава постановка в този аспект е и това, че отдавна в Народния театър такъв вид представление колективен образ с толкова хумор и от този род класика не е правено. Ако актьорите, които ще предложат на вниманието ви, се захванат да работят, имаме основание да предполагаме, че ще бъде изградена, доколкото ни стигат силите, една интересна, своеобразна и силна постановка.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Имате думата по пиесата. Има думата др. Масалитинова.

ИЗКАЗВАНИЯ

ТАТЯНА МАСАЛИТИНОВА:

От ВИТИЗ още не съм се занимавала с Аристофан, всичко бяха забравила и малко с недоверие се отнесох към "Лизистрата". Но когато прочетох материала трябва да ви кажа, че на моменти със сълзи съм се смяла, първо, и второ, видя ми се много злободневен материала. Каква е разликата – тогава са се въоръжавали

с гребла, а сега с ракети – светът не се е променил много, а само средствата са се променили. И тогава хората не са искали война, и сега не искат.

Хуморът, независимо от това, че е доста пиперлив на моменти, е истински, смешен. Мисля, че пиесата или по-точно това своеобразно шоу е много злободневна и крайно време беше да се направи такова нещо, за да се види, че нашите актьори са и пластични, могат и да пеят, и да танцуват. Не беда това, че няма кой знае какви големи роли, защото мисля, че не е необходимо режисьорът да привлича толкова много хора, защото както едните играят едно, те могат веднага да се прегрупират и да направят хор, да имат няколко функции, така ще им бъде и на актьорите по-интересно.

Тази пиеса дава и големи режисьорски възможности. Това е един съвременен мюзикъл в хубавия смисъл и не бива да се търси непременно някакъв класически стил. На моменти като кодош може да бъде някаква класическа поза и изведнъж от тази поза да се заиграе рок, примерно, както правят тези хубави програми шоу, като същевременно ти си много прав, че не бива да се играе така, че да се мъчат да размиват. Публиката ще се смее и ако се играе сериозно и както трябва, а не да се прави някакво олекотяване.

От все сърце приветствувам влизането на една такава пиеса в нашия репертоар.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата др. Банчо Банов.

БАНЧО БАНОВ:

Аз също смятам, че в тази много трудна задача, в която са използвани няколко произведения на Аристофан, др. Люцканов е успял да намери една драматическа композиция, което е най-важното. Има интересни и разнообразни образи, конфликтите са на ръба

на гротеската и реалността. Има жизненост от това детинство на човечеството, както го нарича Маркс.

Задачата е трудно и тук е въпрос на вкус, въпрос на фантазия, на мярка. Да се надяваме, че тези неща Николай Люцканов ще ги приложи в пълна мяра в тази постановка. Бих препоръчал да се акцентира повече върху тази виталност, върху тази жизненост на произведението.

Имам следните забележки:

– първата – струва ми се че този спор в четвъртото действие на жаби е малко повече, отколкото трябва. Но това ще се реши най-добре по време на репетицията;

– втората – Люцканов трябва още веднъж да мине с писателско око върху езика на произведението. Разбирам, че е взел преводи, които не винаги са на равнище, но сега може да излезе от този превод. На много места езикът звучи нехудожествено в точния смисъл на тази дума. Зная, че ще ми се отговори, че това е плебейски театър, но на всеки от нас е известно, че и грозното е обект на изкуството, но има начин да се изрази. На места е просто бледно и вулгарно.

Смятам, че някои много вулгарни места, които ги има в произведението, нямат място на сцената на Народния театър. Трябва да се намери мярката, защото не бива тези прелестни излитания на човешката фантазия да се дават цинично.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Струва ми се, че има основание за някои неща. Има думата др. Антония Каракостова.

АНТОНИЯ КАРАКОСТОВА:

Много внимателно прочетох адаптацията на др. Люцканов. Считам, че той е направил нещо невероятно от бедните преводи, с

които разполагаме за запознаване с този голям гений на човечеството. Особено удачно, ловко и артистично е съчетанието на двете комедии на Аристофан "Лизистрата" и "Жени в народното събрание". Вплитането тъканта на едната с тъканта на другата комедия е обогатило доста и зрелищната, и комедийната, и зрелищната страна на адаптацията.

По посока забележките на др. Банов мен не ми струва, че е вулгарен този език, някъде ми липсва сочността и прелестта на езика, който се ражда, езикът, който си играе и се самонаслаждава, нещо, което е така присъщо на Аристофан. Др. Люцканов посочва и руския превод, с който се запознах и където има такива места които ще цитирам, за да разберете, че не става дума тук за цинизъм и вулгарност: първата фраза на Лизистрата е: "Събрала съм ви за нещо много голямо" – превратното разбиране на жените: "И дълго ли трябва да е дълго" – казва Лизистрата. "И здраво ли"? "Трябва да е здраво" – т. е. асоциацията е за едно, а тя говори за друго. Играта на недоразумения, която има в руския превод, може с дребни корекции да се изправят. Но при такива игриви неща в текста ние се ограбваме от едно такова недоразумение на сцената, което е комедийно като ситуация и считам, че няма нищо вулгарно в една такава шега. Човешката история се връща непрекъснато към тази красота и буйство на плътта в духа на антична Гърция. Ние не можем да избягаме от тази сцена на Милина с мъжа ѝ – тя е великолепна.

Става въпрос, че поезията на езика, езикът, който се ражда и създава в момента, заедно с понятието на човека за всяко едно нещо, трябва да излезе в една вкусна история като сценичност, като звук. Струва ми се, че в това отношение сцените, които са взети от "Жени в народното събрание" са по-бедни от прозата, с която си служите при руския превод.

НИКОЛАЙ ЛЮЦКАНОВ:

"Лизистрата" съм взел от Генчев.

АНТОНИЯ КАРАКОСТОВА:

Но там, където използвате превода от руски език, там текстът звучи по-поетично, отколкото на други. Струва ми се, че ако Банчо Банов се нагърби с тази работа, би могъл да ни помогне на всички нас много.

Съзнавам, че това е една безкрайно сложна задача и ако големите театри започват да правят Шекспир от комедиите, а след това вървят към трагедиите, при античността е било обратното – един колектив се обръща първо към трагедиите, а след това към комедиите. Ние винаги правим обратното – искаме най-сложното.

Пожелавам на пиесата "На добър час!"

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Предлагам следното

РЕШЕНИЕ :

Художественият съвет приема адаптацията на Николай Люцканов от посочените в текста произведения на Аристофан.

Има ли други предложения? Няма. Приема се решението.

Има думата др. Люцканов да направи предложение за разпределение на ролите.

ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА РОЛИТЕ

НИКОЛАЙ ЛЮЦКАНОВ:

Другари,

Улеснен съм от извънредно богатата труппа на Народния театър и затруднен едновременно, защото трябва да направим паралелно разпределение с др. Крикор Азарян. Това, което ме е ръководе-

ло в разпределението е на моменти да бъдат хора не на петнадесет години, но в същото време да издържат физически, второ, почти всички да носят своего рода хумор, за да могат да бъде обединени стилово.

За КОРИФЕЙКАТА – предлагам Татяна Масалитинова и Виолета Минкова – за мен това е извънредно интересна роля, заедно с Корифея те ще спорят непрекъснато, ще навлизат в действието, ще има моменти, когато ще танцуват заедно с героите, дори и идени момент, в който ще има своего рода любов.

За ЛИЗИСТРАТА – Ванча Дойчева и Виолета Гиндева.

ТРИ БАБИ – ПЪРВА БАБА – Славка Славова, ВТОРА БАБА – Никolina Лекова, ТРЕТА БАБА – Виолета Николова.

МИРИНА – Жоржета Чакърва.

КЛЕОНИКА – Добринка Станкова.

АТИНСКИ ЖЕНИ – във варианта, който допълвам, ще има още две жени. Хорозете ще бъдат разпределени по актриси и предлагам следните:

СУСТРАТА – Дора Глинджева.

КЛИНАРЕТА – Милена Атанасова.

ФИЛЕНЕТА – Райна Каназирева.

ГИКА – Адриана Андреева.

КСАНТИПА – Меглена Димитрова.

МИЛИСТИЛА – Елена Виденова.

ЛАМПИТО – спартанката – Маргарита Карамитева.

ГЛАШАТАЙКА – Камелия Недкова.

КОРИФЕЙ – Емил Стефанов.

АРИСТОФАН – Асен Миланов.

ПРИТЪН – военачалник – Антон Радичев.

ВТОРИ ДРАМАТУРГ – Емил Джамджиев

На Емил Джамджиев, ако се съгласи, ще му бъде предложено да стане асистент-режисьор.

ДВАМА СЪСЕДИ: Кирил Кавадарков и Велко Кънев.

Едно старо старче-женкарче – Сава Хашъмов – ХРЕМЕС.

ГОДЕНИК-ЛЮБОВНИК – КАЛОС – Николай Николаев.

ДВАМА СПАРТАНЦИ – Васил Стойчев и Георги Мамалев.

АТИНСКИ СТАРЦИ – Соломон Аладжем, Динко Динев, Иван Тоне Славчо Митев – и още пет – шест души мъже.

Постановка – Никола Томов.

От години работя с едни хора:

Сценография – Георги Иванов;

Художник по костюмите – Елена Камбурова – художник по текстила. Оказва се, че основният проблем е изнамиране и изтъкване на материи, които да звучат интересно.

Художник по реквизита – Елка Тодорова – художник от киното.

Бих желал музикалното оформление да не е шумно, а да има една флейтистка от едната страна, от другата страна своеобразно изработен тимпан и това да бъде придружаващата музика, а флейтистката ще участва в действието, тимпанистът със своеобразни тарамбуки от глина също ще влиза. Ще има и записна музика.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има няколко актьори, които участвуват и в "Сборен пункт" чиято премиера се определя за 12 или 13 януари. Въпреки заетостта на тези актьори предварителната работа ще приключи до деня на премиерата. Да се направи точна сметка на постановката от Николай Милев, Николай Люцканов, Георги Иванов, Елка Камбурова и Панков. Да се представи когато Художественият съвет ще приеме скиците.

Има думата др. Кирил Кавадарков.

КИРИЛ КАВАДАРКОВ:

Ще останат ли свободни мъже? Аз излизам от пиеса в пиеса а други не ги виждам толкова често, оплакват се. Да не излезе така, че ние нещо нагласяме, защото сме в Художествения съвет.

ВЕЛКО КЪНЕВ:

Нашата работа от чисто творческа започна да се превръща в хамалогия: от ден на ден, от вечер на вечер. Аз нямам никакво желание за работа, чувствавам се изпразнен, нямам желание да стъпя на сцената от това претоварване, ако щат и Хамлет да ми предложат. Казвам го чистосърдечно, за да го знае и режисьорът, защото при това разпределение товарът пада пак върху гърба на едни и същи хора, а не се работи и с тези, които искат работа.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Велко Кънев е прав и му съчувствам, но мисля, че Велко Кънев не отправя към мен този упрек. Имам пред вид заетостта на актьорите, но какво да се прави – някои ще носят повече, защото могат повече. Когато разговарям с режисьорите предлагам и се старая да балансирам нещата, но е много трудно.

ТАТЯНА МАСАЛИТИНОВА:

Не могат ли те да бъдат дублирани с двама актьори?

ИВАНКА ДИМИТРОВА:

Ванча и Адриана се дублират в другата пиеса, а и двете участвуват тук. Когато Адриана репетира там тук няма никой, който да репетира за нея. Трябва да знаем и другото разпределение.

СТЕФАН ДАНАИЛОВ:

Всички жени са включени в нещо и ще играят тази година: в "Сборен пункт", в "Ретро" и във "Всяка есенна вечер". Основно е мислено за жените, но не могат едновременно всички да участвуват.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата др. Славка Славова.

СЛАВКА СЛАВОВА:

Вярвам и съчувствувам на Велко Кънев, но когато разпределяхме "Всяка есенна вечер" много колеги се обадиха и поддържаха участието му. Аз съм на по-особено мнение: Алберто Сорди играе винаги в комедии – щом имаме един такъв комедиен актьор в нашия театър и не участва в югославската пиеса, сега да не участва и в "Лизистрата" е неправилно.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Не съм казвал, че освобождавам Велко Кънев. Има ли други желаещи да се изкажат? Няма.

Предлагам Художественият съвет да вземе следното

Р Е Ш Е Н И Е :

Приема разпределението, което ще бъде обявено. Ще бъде обявено и началото на репетициите.

Има ли други предложения? Няма. Приема се.

Художествен съвет за приемане на декора ще се проведе в най-скоро време, за да могат ателиетата да имат достатъчно време за работа.

ПО ВТОРА ТОЧКА ОТ ДНЕВНИЯ РЕД

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

По програмата на театъра искам да поставя някои въпроси:
– на 12 или 13 януари ще бъде премиерата на "Сборен пункт

Моля др. Кирил Неделчев да обясни защо не са дадени чертежите за терена. Ние бързаме и се учудвам, че дори и след преместване на премиерата след две седмици от обявената дата тези неща не се правят.

КИРИЛ НЕДЕЛЧЕВ:

Снощи правихме абсолютно точно разпределение на терена. Вчера обясних на Манолов, че няма да бъде до обяд там, защото ще отида в СБХ, където трябваше да привъствувам в едно жури. Не знам с какво е забавено, тъй като те знаят и имат работа поне за три дни. Не зная откъде изтича информацията, но ако е причина аз да бавя нещо, нямаше да отида на журиране.

При мен ангажираността е много точна и няма да допусна забавяне, след като зная колко работа имаме.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Ще изисквам голяма точност от всички при подготовката на тази премиера. Наказах др. Драгнев с мъмрене и лишаване от премиални за четвърто тримесечие поради гафа, който стана на второто предстваление на "Всяка есенна вечер". Зная, че и на 4 декември също е станало гаф. Зная, че тези гафове не ги прави др. Драгнев, но не мога да разговарям и да се занимавам поотделно с работниците. За направения гаф на чигата също ще лиша работника от премиални за четвъртото тримесечие. Давам пълномощия на др. Драгнев да следи много внимателно работата и кой как си изпълнява задълженията и ако трябва някой да се освободи, ще се освободи. Но да се правят неща, които превръщат този театър в нищо, защото ние прощаваме и подминаваме много грешки, това няма да стане. Нашите постановки са сложни и са с много технически средства и хората, които работят там трябва да знаят защо работят. Защото не можем да се излагаме пред публиката и да имаме само претенции.

Не ми беше приятно, че трябваше да накажа Драгнев по такъв начин, но му обясних и това ще му даде възможност да бъде по-категоричен и взискателен към хората си и да знаят, че един за-

местник-директор е наказан заради тяхната небрежност.

Има думата проф. Филипов.

проф. ФИЛИП ФИЛИПОВ:

От четиридесет години наблюдавам живота в театъра и мисля, че познавам добре структурата му, познавам добре различните специалности и специалисти. Струва ми се, че се е нарушило едно свещенно право в театъра и което е право на театъра – нарушено от техническите ръководители. Последните двадесет и пет години лека полека започнаха да отсъствуват началникът на хидравликата, главният осветител. Няма да изреждам други служби, но трябва да кажа, че това са служби, които са добре платени. Те не са като нашите сценични работници, които извършват една колосална и тежка работа и винаги при всички случаи, доколкото съм могъл, съм молил и защитавал да се облекчи положението им и да се увеличат заплатите им. Те са извънредно много и тежко натоварени, да не говоря за такава постановка като "Пожарът" или "Януари", където тонове желязо преминават през ръцете им.

Но да ме извинява другарят, който ръководи хидравликата и който играе ролята на фараон в театъра... Трябва да се направи анкета за работата му, без да оневинявам нашия технически директор и и без да оспорвам Вашето право да го лишите от премиални, но мисля, че достатъчно много случаи има в две-три служби, където би трябвало с нож да се отреже, за да се възстанови онова, което е било така приятно, така силно, така красиво в театъра.

Не твърдя, че Петко Бакалов е бил най-добрият осветител в театъра. Той беше стар специалист и боравеше със старата техника най-добронамерено. За 45 години не е отсъствувал нито от едно вечерно представление.

Разбирам, другарю директор, че не Вие трябва да се занима-

вате с всички хора, но гафове стават всяка вечер от тези хора и тези служби. Понякога службата по вентилацията я пуска така, че не само нашите артисти на сцената са подложени на течение, но и публиката чака паузата, за да си вземат палтата.

Не само др. Драгнев отговаря по тези въпроси и той е едн от хората, които най-много стоят в театъра, но трябва да се вземат много строги мерки и за останалите хора, които са с добри заплати и нека да си гледат работата.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Драгнев си заслужава наказанието и затова, че трябваше да ме уведоми след представлението, че е станало гаф, който е виновен. Но до мен такава информация официално не стигна. Щях да накажа и Диана Райнова, ако нямаше други отговорни лица. А това, което каза проф. Филипов, е правилно. Има думата др. Табаков.

КРУМ ТАБАКОВ:

В театъра има служба за озвучаването, която също си има смени, но началникът им, без да е на смяна, винаги е тук, проверява всичко, чака началото и тогава си отива.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Драгнев, Григоров, Панков и хората, които имат близко наблюдение върху работата на всички служби и отделни работници много моля, освен мерките, които те ще вземат, да бъда информиран за това кой как работи. Има комисия за разпределението на индивидуалната работна заплата и премиалните, които не са задължително допълнение към заплата. Това е допълнение към заплата на ония хора, които работят най-добре и трябва да има степенуване. За художествения състав го правя аз, за да не се намесват други лица. Правя го съгласно съвестта и убеждението си на базата на приноса на всеки от художествения състав за определен период от

време в работата на театъра. Списъците пазя за определен срок.

А тази комисия трябва да степенува в зависимост от приноса. Тогава ще видим кой как ще работи. Но ние си правим сметки с този или онзи да не си развалим отношенията си и поради тази криворазбрана хуманност петдесет на сто от капацитета на хората не се използва. Ще бъда строго взискателен към тези хора, които са добре платени, а не си гледат работата. Държа да бъда информиран за всичко, което е станало на сцената от технически характер.

Има думата др. Данаилов.

СТЕФАН ДАНАИЛОВ:

От една година съм партиен секретар и искам да Ви уведомя че нещата не са така, както се поставят в края на годината, тъй като първата среща на Партийното бюро беше с хората от тези служби. Преди един месец изчаквахме и Народния контрол и с всички документи да дойдем при Вас. Всички началници бяха събрани в тази зала и се проведе четиричасов разговор с Партийното бюро. Проблемите не са толкова лесни, както ги виждаме оттук, за тях също съществуват огромни проблеми. Свидетел съм бил как хората разглеждат скицата кога трябва да пуснат колите. Участвам във всички пиеси, в които най-много се движат колите и кръга и грешките не идват от там, не и от осветлението, а най-много от тези момчета, които са на сцената – сценичните работници. Предишният гаф стана поради това, че тапицерите подредиха криво масата и най-хубавата сцена от "Всяка есенна вечер" изчезна. Също и този, който е на чигите не може да се справя добре с тях, спира на едно място, запалват лампите на прозореца, който дойде до мен – в самото начало на пиесата.

Оня ден момчетата, които трябваше да строят "Пожарът" останаха да разрушат това, което е в постановката на Бранко Плевн

Те трябваше да построят една тежка пиеса; като "Бяг" до 17 часа, за да се проведе събранието. Те работят с ентузиазъм и не е нихилизъм и отчуждение от това, което става на сцената. Но винаги ще има един, който ще направи гаф и то на най-видно място. А на една постановка на "Под игото" щяхме да спрем на средата на представлението, тъй като някакъв централен болт се откачил, но всички работници се вдигнаха и на рамена задържаха осем тона, за да продължи представлението. Това никъде не е отбелязано и никой не го знае. А ние работим непрекъснато на две сцени, без почивки и особени премиални заплащания. Те не искат премиалните да се разпределят по равно като задължение. Това е обяснено на началник-службите и те знаят какво ще се отнася до техните премиални.

Аз също съм против поведението на Цветан Узански, но в понеделник неговата група възстановяваше сцената, която можеше да излезе извън строя – а в понеделник те не трябва да идват тук. За тези неща трябва да се информира директорът. Получава се едно разминаване, че никой не си гледа работата – вижте как се поддържа хигиената на театъра. Но че се развалила климатичната инсталация, а няма части, кой е виновен. Винаги съм пледирал пред директора за премиалните и почивните дни на хората. А тежките постановки продължават, ние само искаме, а те са само двадесет и двама души.

АНТОНИЯ КАРАКОСТОВА:

Какво е виновна публиката да консумира гафове?

СТЕФАН ДАНАИЛОВ:

Обяснявам гафовете със слаб професионализъм на този човек, не мога да го оправдая. Но кой да ги научи тези хора?

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Той е присъствувал на много репетиции и е трябвало да се

научи това елементарно нещо да прави.

проф. ФИЛИП ФИЛИПОВ:

Не знаем кои са виновни и трябва да се направи анкета.

СТЕФАН ДАНАИЛОВ:

От общия тон излиза, че никой не си е свършил работата.

инж. ИЛИЯ ДРАГНЕВ:

За случая той си е виновен и ще си понесе наказанието.

СЛАВКА СЛАВОВА:

Оная вечер се случи нещо на сцената, което е безобразие и аз не помня да се е случвало: играем "Последен срок", поднася ни публиката две кошници цветя, прибираме се, прашаваме за цветята, за да си ги разделим с персонала, но се оказва, че ги няма. Отивам на сцената и питам къде са цветята – всички мълчат. Едно младо момче се обръща към мен и казва: "От тези цветя букет не може да стане". Казвам му, че е прекалено млад и нов, за да ми отговори той. Един възрастен работник ми казва, че не са те, но не ми казаха кой е. След това научих, че машинистите са разграбили веднатата цветята. А и няколко пъти щяха да ни убият на сцената – как да ги оправдаваме.

СТЕФАН ДАНАИЛОВ:

Това са момчета по на 18 – 20 години – сериозен работник няма да дойде за 120 лева. Не говоря за дребните неща, а за това, че на "Под игото" камбанарията едва не падна върху Савата. Хората стоят по три месеца и си отиват, не е въпрос само за началника им

НИКОЛИНА ЛЕКОВА:

Те поставиха въпроса за повишение на заплатите и текущото идва от това.

СЛАВКА СЛАВОВА:

Това не значи, че като ти е ниска заплатата трябва да бъ-

деш нехаен и небрежен и да допуснеш такъв гаф, че да убиеш някого
проф. ФИЛИПОВ:

Колите се движат винаги от специалисти.

НИКОЛИНА ЛЕКОВА:

Те поставят въпроса и за това, че няма ден за профилактика, което е много важно.

проф. ФИЛИП ФИЛИПОВ:

Искам да завърша с това, че сме щастливи, че досега не е станало нещастие. Тук не става въпрос никой да се наказва излишно а да дадем възможност на техническия директор постепенно да внесе ред и порядък, квалификация.

Няколко пъти гледах "Последен срок", но не е това осветлението. Но ние не говорим за сценичните работници, а за ръководителите – всеки да си хване службата, да създаде квалификация, да се проведат курсове. Например, Иванов идва всяка вечер и това е една изрядна служба.

АЛЕКСАНДЪР ПАНКОВ:

От няколко дни въведохме тетрадка, в която ръководителите на сцената трябва да я предадат с декорация. Всички се подписват, че са присъствували в 18 часа.

инж. ИЛИЯ ДРАГНЕВ:

Помощникрежисьорите са задължени да приемат сцената.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Вие трябва да съгласувате работата така, че всеки, който допусне грешка, да се знае кой е. Не можем да обвиняваме всички. Трябва да се търси конкретният виновник, който да бъде наказан и да има справедливост – и към него, и към тези, които си гледат работата.

инж. ИЛИЯ ДРАГНЕВ:

Една информация: на 18 ноември т. г. в 1 часа и 15 минути през нощта пада осветителния мост в Музикалния театър. Това е щастлива случайност, защото това са тонове маса. Разпоредил съм нашия подвижен мост да бъде спрял и укрепен неподвижно и коригиран така, че пак създаваме възможности за сценичния отвор да бъде такъв, какъвто е необходим на режисьорите и ще заложим в плана на Комитета за куртура да извършат основен ремонт, закупуване на нови машини и т. н.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Моля този разговор тук да се доведе до знанието на началниците на службите, защото те са хората, с които трябва да ръководим театъра.

Ориентировъчно искам да кажа, че следващата премиера ще бъде в края на месец февруари – "Жените на Атина", в средата на месец април "Амадеус", проф. Филипов работи "Мъртви души", за Камерна сцена пиесата на Гелман "Насаме с всички". Програмата е трудна и апелирам всички да бъдат на поста си, на разположение съм да оказвам съдействие, за да върви работата на театъра нормално.

ПО ТОЧКА ТРЕТА ОТ ДНЕВНИЯ РЕД

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

По финансови въпроси – искам да информирам, че е изготвен проект за статут на Народния театър, Операта и Филхармонията. Този проект поставя трите национални института в привилегировано положение. Дадох справка на министър Белчо Белчев, че нашият театър при план 470 хиляди лева имаме изпълнение досега 530 хиляди лева. Благодарен съм за това преизпълнение, тъй като това показва че тук наистина се работи, планът се изпълнява и преизпълнява с

доста голямо напрежение на всички звена. За всичко това искаме 75 хиляди премиални. Операта е с приход 180 хиляди лева, а искат 320 хиляди лева премиални.

Смятам, че ние трябва да се разделим от тях, защото някои показатели са обратно пропорционални. Обещаха, че тази година ще се уреди този въпрос. До края на месец декември ще разпределим премиалните.

В новия проект се предвижда увеличение на заплатите в трите национални института, включени са и средствата за премиални. Надявам се, че от 1 януари ще се оформи индивидуалната работна заплата. Но ние трябва да се съобразяваме с финансовите въпроси и да се стремим към икономии, без това да бъде за сметка на художественото качество на нашите постановки. Др. Милев с постановчиците да направи точна сметка. Режисьорите да бъдат наясно с решенията си, защото сме свидетели на много неща, които се правят, а не влизат в работа или в последния момент се прави нещо. Зная, че постановката е сложно нещо и има много компоненти, но режисьорът да бъде наясно горе долу какво ще иска. Да се използва максимално гардебора и реквизита, които имаме, за да направим икономии на нашата държава.

Театърът се обнови във връзка с Театъра на нациите и всичко това трябва да се пази. Ще се дадат и дни за профилактика на сцената. Отсега да се подготви това, което ще се работи през лятото. Няма да намаляваме хонорари и да поставяме режисьорите в критични ситуации.

По въпроса за почивните дни за Нова година предлагам Художественият съвет да вземе следното

РЕШЕНИЕ :

Определят се за почивни дни 29, 30, 31 декември и 1 и 2 януари.

Има ли против? Няма. Приема се.

ЗАКРИВАНЕ :

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Другари,

Поради изчерпване на дневния ред закривам съвместното заседание на Художествения и дирекционния съвет.

ДИРЕКТОР:

/Д. ФУЧЕДЖИЕВ/

Стенографф:

/Р. Райчев - 44 40 89/